

מדריך PDF חינם

25 האתרים המקראיים שחובה לראות בישראל

המדריך לביקור באתרי המקרא החשובים בישראל: הסיפור המקראי, הארכיאולוגיה וטיפים לביקור.

25 האתרים המקראיים שחובה לראות בישראל

בישראל יש מאות מקומות שקשורים למקרא. בחרנו 25 מהם: אלה שמספרים בצורה הטובה ביותר את הסיפור המקראי, מאברהם ועד השליחים, ושבאמת אפשר לבקר בהם בשבוע או בשבועיים. שלושה קריטריונים הנחו את הבחירה: קשר ברור לטקסט המקראי, עניין ארכיאולוגי או היסטורי של ממש, ואפשרות גישה למבקרים, בישראל וגם ביהודה ושומרון (הגדה המערבית).

בכל אתר אנחנו מביינים בין מה שאומר המקרא, מה ששמרה המסורת ומה שמראה הארכיאולוגיה. זו הרוח של IsraBible: לחלוק את האהבה למקומות האלה בדיוק ובכבוד, בין שאתם מגיעים כעולי רגל יהודים, נוצרים או מוסלמים, כחובבי היסטוריה או פשוט מתוך סקרנות.

1. כל אתר מקבל עמוד אחד: מה קרה בו לפי המקרא, עם המקורות המדויקים, מה תראו בו היום, וטיפ מעשי לביקור.
2. האתרים מחולקים לחמישה אזורים. למי שרוצה להעמיק, הדף המלא של כל אתר ב-israbible.com מפרט את ההיסטוריה, החפירות, המפה ודרכי הגישה.
3. כדי לתכנן את הטיול, בחרו את האתרים שלכם ב"בניית סיור" באתר israbible.com: הכלי החינמי מציע לכם מסלול יום אחר יום. שעות הפתיחה והמחירים משתנים לעתים קרובות: בדקו אותם תמיד מול מנהלי האתרים.

תוכן העניינים

ירושלים

1. הר המוריה (הר הבית)
2. הכותל המערבי
3. עיר דוד
4. כנסיית הקבר
5. הר הזיתים וגת שמנים
6. הר ציון
7. מוזיאון ישראל (היכל הספר)

יהודה והנגב

8. בית לחם
9. חברון (מערות המכפלה)
10. עמק האלה
11. באר שבע

ים המלח ובקעת הירדן

12. מצדה
13. עין גדי
14. קומראן
15. יריחו (תל א-סולטאן)
16. קאסר אל-יהוד

השומרון

17. שילה (תל שילה)

הגליל והצפון

18. קיסריה
19. תל מגידו (ארמגדון)
20. נצרת
21. הר תבור
22. כפר נחום
23. טבחה
24. הר האושר
25. תל דן

Wikimedia Commons · נחלת הכלל · Berthold Werner

1

הר המוריה (הר הבית)

ביקור: 2 ש'

הגבעה של עקדת יצחק, של מקדש שלמה ושל כיפת הסלע

מה מספר המקרא

מה רואים היום

הר הבית, אל-חרם א-שריף בערבית, נשלט בידי כיפת הסלע (691-692) ומסגד אל-אקצא. זיהויו עם המוריה של אברהם הוא מסורת עתיקה שהארכיאולוגיה אינה יכולה לאמת: אין היתר לחפור ברחבה.

אלוהים מצווה על אברהם להעלות את בנו יצחק לעולה "על אחד ההרים" בארץ המוריה; מלאך עוצר בעדו, ואיל מועלה במקומו. השם חוזר רק פעם אחת נוספת: שלמה בונה את המקדש "בהר המוריה".

בראשית כב, א-יט; דברי הימים ב ג, א

הדף המלא ב- israbible.com ←

כדאי לדעת: מי שאינם מוסלמים נכנסים רק דרך שער המוגרבים, בחלונות זמן מוגבלים ומשתנים, עם כתפיים וברכיים מכוסות: בדקו יום לפני ובבוקר הביקור. למבט כולל, עלו להר הזיתים.

Godot13 · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

2

הכותל המערבי

ביקור: 1 ש'

אבני הורדוס, שהפכו למקום התפילה החשוב ביותר ביהדות

מה מספר המקרא

מה רואים היום

זה אינו קיר של המקדש עצמו, אלא קטע מכותל התמך של הרחבה שהורדוס הרחיב החל מ-20/19 לפנה"ס, עם אבנים ענקיות מסותתות בזיז ושוליים. מנהרות הכותל ממשיכות אותו מתחת לאדמה; מדרום, הגן הארכיאולוגי מציג את קשת רובינסון.

בחנוכת המקדש מבקש שלמה מאלוהים לשמוע "אל התפילה אשר יתפלל עבדך אל המקום הזה". מאות שנים אחר כך, מול המקדש שהרחיב הורדוס, מכריז ישו שלא תישאר בו "אבן על אבן".

מלכים א ח, כט-ל; מתי כד, א-ב

הוסיפו למסלול שלכם ב- israbible.com ←

כדאי לדעת: הכניסה חופשית, עם עזרת גברים ועזרת נשים; לבוש צנוע, כיסוי ראש לגברים, ובלי צילום בשבת. הזמינו מראש את הסיור במנהרות, ובואו ביום שישי בערב לקבלת שבת.

3

Gary Todd from Xinzheng, China · CC0 · Wikimedia Commons

עיר דוד

ערש ירושלים, עם מנהרה בת 2,700 שנה שהולכים בה ברגליים במים

מה מספר המקרא

דוד כובש את מצודת ציון של היבוסים והופך אותה לבירתו. שלמה נמשח למלך במעיין הגיחון. מול האיום האשורי, המלך חזקיהו מורה לחצוב תעלה שמביאה את מי המעיין אל תוך העיר.

שמואל ב ה, ו-ט; מלכים א א, לח-לט; מלכים ב כ, כ; דברי הימים ב לב, ל

מה רואים היום

על הרכס הצר שמדרום להר הבית, הגן הארכיאולוגי מציג ביצורים, בתים מתקופת הברזל ואת מעיין הגיחון. נקבת חזקיהו, באורך של כ-530 מ', יוצאת סמוך לבריכת השילוח; כתובת השילוח, המנציחה את חציבתה ושהתגלתה ב-1880, נמצאת במוזיאון הארכיאולוגי של איסטנבול.

הוסיפו למסלול שלכם ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: הביאו נעליים שמתאימות להליכה במים ופנס, או בחרו במנהרה היבשה. האתר נמצא בשכונת סילוואן שבמזרח ירושלים: בררו מה המצב לפני הביקור.

4

Berthold Werner · CC BY-SA 3.0 · Wikimedia Commons

כנסיית הקבר

הגולגותא וקבר ישו לפי המסורת, תחת קורת גג אחת

מה מספר המקרא

הבשורות ממקמות את הצליבה בגולגותא, "מקום הגולגולת", סמוך לעיר, ואת הקבורה בקבר חדש חצוב בסלע, בתוך גן סמוך. ביום הראשון בשבוע מוצאות הנשים את הקבר ריק.

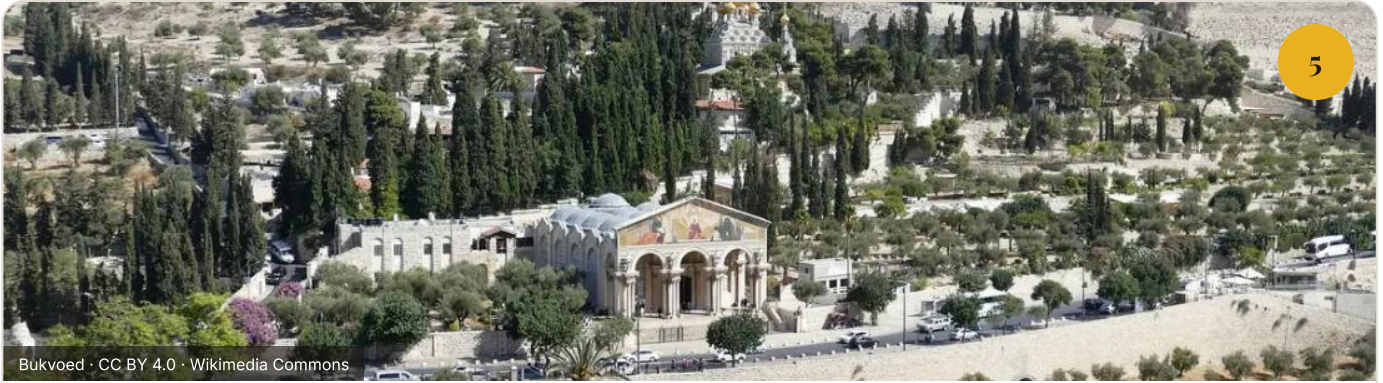
יוחנן יט, יז-יח; יוחנן יט, מא-מב; מרקוס טו, מו; לוקס כד, א-ג

מה רואים היום

המקום, שזוכה להערצה מאז ימי קונסטנטינוס (בסביבות 326), היה במאה ה-1 מחצבה ישנה ובה קברים יהודיים, מחוץ לחומות: סביבה שמתאימה לתיאורים, בלי הוכחה שזה הקבר המדויק. שש עדות נוצריות חולקות ביניהן את הכנסייה הצלבנית (1149), את הגולגותא ואת מבנה הקבר (האדיקולה).

הדף המלא ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: בואו מוקדם בבוקר או לקראת ערב כדי לקצר את ההמתנה מול האדיקולה, עם כתפיים וברכיים מכוסות, ושמרו על שקט בזמן התפילות. דרך הייסורים (ויה דלורוזה) מסתיימת כאן.

Bukvoed · CC BY 4.0 · Wikimedia Commons

ביקור: 2 שע'

הר הזיתים וגת שמנים

גת שמנים, העלייה השמימה והתצפית היפה ביותר על העיר העתיקה

מה מספר המקרא

דוד עולה בו בבכי כשהוא נמלט ממרד אבשלום, וזכריה מבשר שרגלי ה' יעמדו עליו. הבשורות ממקמות בו את הכניסה החגיגית לירושלים, את בכיו של ישו על העיר, את ייסוריו בגת שמנים ואת מעצרו; ספר מעשי השליחים ממקם בו את העלייה השמימה.

שמואל ב טו, ל; זכריה יד, ד; לוקס יט, לז-מב; מתי כו, לו-נו; מעשי השליחים א, ט-יב

מה רואים היום

מהפסגה ועד נחל קדרון משתרעות במדרון קפלת העלייה, כנסיית הפטר נוסטר, דומינוס פלוויט, הכנסייה הרוסית על שם מרים המגדלית ובזיליקת הייסורים, ליד גן גת שמנים, שעצי הזית שבו מתוארכים לימי הביניים. על המדרון המערבי נמצא בית הקברות היהודי העתיק ביותר שעדיין פעיל.

הדף המלא ב- israbible.com ←

נדאי לדעת: עלו במונית לתצפית בבוקר, כשהשמש מאירה את העיר העתיקה, ואז רדו ברגל (ירידה תלויה, נעליים טובות). ההר נמצא במזרח ירושלים: בקרו בשעות היום, ועדיף עם מדריך.

Oshra Dayan (PikiWiki) · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons

ביקור: 1 שע'

הר ציון

חדר הסעודה האחרונה ו"קבר דוד": שתי מסורות גדולות על גבעה אחת

מה מספר המקרא

במקרא, "ציון" היא תחילה המצודה שכבש דוד, על הגבעה הסמוכה. הבשורות ממקמות את הסעודה האחרונה של ישו ב"עלייה גדולה", וספר מעשי השליחים מכנס שם את התלמידים לפני חג השבועות. דוד עצמו נקבר "בעיר דוד".

שמואל ב ה, ז; מרקוס יד, יב-טז; מעשי השליחים א, יג; מעשי השליחים ב, א-ד; מלכים א ב, י

מה רואים היום

הגבעה הזאת קיבלה את השם ציון רק אחרי התקופה המקראית. מבקרים בה באולם גותי מימי הביניים, שזוכה להערצה כחדר הסעודה האחרונה, ומתחתיו בציון הקבר שמכובד כקבר דוד מאז ימי הביניים: זו מסורת, שהרי המקרא ממקם את קברו בעיר דוד. בסמוך מתנשא מנזר הדורמיציון.

הוסיפו למסלול שלכם ב- israbible.com ←

נדאי לדעת: צאו מהעיר העתיקה דרך שער ציון: הכול במרחק הליכה, ושעה אחת מספיקה. בקבר דוד, מקום תפילה יהודי, יש הפרדה בין גברים לנשים ונדרש כיסוי ראש.

Suicasmo · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

ביקור: 3 ש'ע

מוזיאון ישראל (היכל הספר)

מגילות ים המלח, וירושלים בימי הורדוס בדגם אחד גדול

מה מספר המקרא

ספר ישעיהו מכריז ש"דבר אלוהינו יקום לעולם". מגילת ישעיהו הגדולה, שהועתקה לקראת סוף המאה ה-2 לפנה"ס, קודמת בכאלף שנה לכתבי היד השלמים העתיקים ביותר שהיו מוכרים עד אז. לפי לוקס, זה הספר שישו קורא בו בבית הכנסת בנצרת.

ישעיהו מ, ח; לוקס ד, טז-כא

מה רואים היום

תחת גגו הלבן, שעוצב כמכסה של כד, מציג היכל הספר (1965) העתק של מגילת ישעיהו הגדולה וקטעים מקוריים המוצגים בסבבים. בסמוך, דגם גדול משחזר את ירושלים בימי בית שני; אולמות הארכיאולוגיה שומרים את כתובת תל דן ואת כתובת פילטוס.

נדאי לדעת: בואו בתחילת הטיול: הדגם עוזר להתמצא לפני שמסתובבים בירושלים. בדקו את שעות הפתיחה באתר הרשמי של המוזיאון.

הוסיפו למסלול שלכם ב-israbible.com ←

Rundvald · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

בית לחם

עירם של רות ודוד, שבה ממקמים מתי ולוקס את הולדת ישו

מה מספר המקרא

רות מלקטת בשדה בועז, ושמואל מושח בה את דוד הצעיר. הנביא מיכה מבשר שמן העיר ה"צעירה" הזאת ביהודה יצא מושל בישראל. מתי ולוקס ממקמים בה את הולדת ישו: לוקס מספר על האבוס והרועים, מתי על המגושים.

רות ב, א-ג; שמואל א טז, א-יג; מיכה ה, א; לוקס ב, א-כ; מתי ב, א-יב

מה רואים היום

כנסיית המולד, שייסד קונסטנטינוס ונבנתה מחדש בימי יוסטיניאנוס, היא מהכנסיות העתיקות ביותר שעדיין פעילות. דרך הפתח הנמוך, "שער הענווה", מגיעים למערה שזוכה להערצה לפחות מהמאה ה-2, ובה כוכב כסף מסמן את המקום המסורתי של הלידה.

נדאי לדעת: בית לחם נמצאת ביהודה ושומרון (הגדה המערבית), בשטח A, ומגיעים אליה מירושלים דרך מעברים: בדקו את תנאי הגישה לפני היציאה וקחו איתכם דרכון. מדריך מקומי מקל על הביקור.

הדף המלא ב- israbible.com ←

יהודה ושומרון, יש לבדוק גישה

Wikimedia Commons · נחלת הכלל · eman

חברון (מערת המכפלה)

ביקור: 1 שעה 30'

מערת המכפלה, שבה המסורת מכבדת את אברהם, יצחק, יעקב ונשותיהם

מה מספר המקרא

כדי לקבור את שרה, אברהם קונה מעפרון החתי את מערת המכפלה ואת השדה בארבע מאות שקל כסף: האדמה הראשונה שלו בכנען. לפי ספר בראשית, נקברים בה אחר כך אברהם, יצחק, רבקה, יעקב ולאח.

בראשית כג, א-כ; בראשית כה, ט-י; בראשית מט, כט-לא; בראשית נ, יג

מה רואים היום

המתחם המונומנטלי, הבנוי אבנים גדולות מסותתות בזיז ושוליים ומיוחס להורדוס, הוא המבנה העתיק העיקרי; בהמשך שכנה בו כנסייה, ואחר כך מסגד (אל-חרם אל-איברהימי). המערה עצמה אינה פתוחה למבקרים: רואים ציוני קבורה באולמות תפילה נפרדים ליהודים ולמוסלמים, והגישה אליהם מתחלפת בחלק מימי החג.

נדאי לדעת: חברון נמצאת ביהודה ושומרון (הגדה המערבית) והאתר רגיש מאוד: בדקו את תנאי הגישה לפני היציאה, היו מוכנים לבדיקות ביטחון קפדניות והקפידו על לבוש צנוע. מומלץ מאוד להגיע בסיור מודרך.

הדף המלא ב- israbible.com ←

יהודה ושומרון, יש לבדוק גישה

Maor X · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

עמק האלה

ביקור: 45 דק'

שדה הקרב של דוד וגוליית, והסיפור כולו נפרש לפניכם בנוף

מה מספר המקרא

הפלשתים חונים בין שוכה לעזקה, ושאלו וצבא ישראל בעמק האלה. דוד, הרועה הצעיר, בוחר חמישה חלוקי אבנים מן הנחל ומפיל בקלע שלו את גוליית הענק, איש גת.

שמואל א יז, א-ג; שמואל א יז, מ-נא

מה רואים היום

העמק שומר על נוף פתוח של שדות וגבעות. תל עזקה צופה עליו כמו מרפסת תצפית, וחורבת קייאפה, עיר מבוצרת מסוף המאה ה-11 או מתחילת המאה ה-10 לפנה"ס, מזינה את הוויכוח על ממלכת יהודה בתקופה המיוחסת לדוד. שום שריד אינו מצביע על המקום המדויק של הקרב.

נדאי לדעת: עלו לתל עזקה, בפארק בריטניה, כדי לקרוא את שמואל א יז מול העמק: 45 דקות מספיקות. אפשר לשלב עם לניש, דרומה משם.

הוסיפו למסלול שלכם ב- israbible.com ←

Mboesch · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

באר שבע

באר השבועה של אברהם, בשערי מדבר הנגב

מה מספר המקרא

אברהם כורת בה ברית עם אבימלך סביב באר שנויה במחלוקת ונותן לו שבע כבשות: מכאן השם "באר שבע", באר השבועה או באר השבע. הוא נוטע בה אשל וקורא בשם ה' אל עולם. "מדן ועד באר שבע" יציין את הארץ כולה.

בראשית כא, כב-לד; בראשית כו, כג-לג; שופטים כ, א

מה רואים היום

תל באר שבע, שהוכרז אתר מורשת עולמית של אונסק"ו ב-2005, מציג עיר קטנה מתוכננת מתקופת הברזל: באר גדולה ליד השער, רחוב טבעתי ומאגר מים תת-קרקעי גדול. העיר מאוחרת בהרבה לתקופה המיוחסת לאבות: מהברית של אברהם נותרו רק שם ובארות.

נדאי לדעת: בואו בין אוקטובר לאפריל, או מוקדם בבוקר בקיץ: החום בנגב כבד. הקדישו שעה עד שעה וחצי לתל, ועוד ביקור במרכז באר אברהם שבעיר העתיקה.

הדף המלא ב-israbible.com ←

12

מצדה

ארמון-המבצר של הורדוס והמעוז האחרון של המרד ברומא

מה מספר המקרא

השם אינו מופיע במקרא, אבל המילה עצמה, שפירושה מבצר, ובנות משפחתה נמצאות בו: דוד, הנמלט מפני שאול, מסתתר ב"מצודה" שבמדבר, והמשורר קורא לאלוהים "מצודתי". דבר אינו קושר את הסלע הזה דווקא למקומות המסתור של דוד.

שמואל א כב, ד-ה; שמואל א כד, כג; תהלים יח, ג

מה רואים היום

הורדוס בנה בה ארמון תלוי, בית מרחץ ובורות מים עצומים. מורדים יהודים החזיקו בה עד 73 או 74 לספירה; על מותם ההמוני מספר רק יוסף בן מתתיהו, והארכיאולוגיה מאשרת את המצור הרומי (סוללה, מחנות) אבל אינה יכולה להכריע כיצד הסתיים.

ביקור: 3 שעות

הדף המלא ב- israbible.com ←

נדאי לדעת: עלו עם שחר בשביל הנחש כדי לראות את הזריחה מעל ים המלח, או עלו ברכבל, ובכל מקרה עם הרבה מים. בדקו מתי נפתחים השבילים: השעה משתנה לפי העונה.

13

עין גדי

נווה המדבר שבו חס דוד על שאול, בין מפלים, יעלים ובית כנסת עתיק

מה מספר המקרא

כשהמלך שאול רודף אחריו, דוד מסתתר ב"מצדות עין גדי". במערה הוא כורת בשקט את כנף מעילו של המלך במקום להרוג אותו. גם שיר השירים שר על "כרמי עין גדי".

שמואל א כד, א-כג; שיר השירים א, יד

מה רואים היום

השמורה משתרעת לאורך נחל דוד ונחל ערוגות, שבהם חיים יעלים ושפנים; אף מערה לא זוהתה כמערה שבסיפור. בסמוך נמצא בית כנסת ביזנטי עם רצפת פסיפס, ובה כתובת המקללת את מי שמגלה את "סוד העיירה".

ביקור: 2 שעות 30

הדף המלא ב- israbible.com ←

נדאי לדעת: הזמינו מראש את המסלולים ובדקו את מצבם: שיטפון במאי 2025 פגע בנחלים, שנפתחו מחדש בהדרגה. צאו מוקדם, עם הרבה מים; כדי לטבול בים המלח, בחרו בחופים המוסדרים.

Dr. Avishai Teicher · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons

קומראן

אתר מגילות ים המלח, ההעתקים העתיקים ביותר של המקרא שידועים לנו

מה מספר המקרא

שום טקסט מקראי אינו מזכיר את קומראן, אבל במערות שלו נמצאו העתקים של כל ספרי התנ"ך מלבד אסתר. כתבי הקבוצה מצדיקים את הפרישה למדבר בדברי ישעיהו: "במדבר פנו דרך ה'", פסוק שהבשורות מייחסות ליוחנן המטביל.

ישעיהו מ, ג; מרקוס א, ב-ד

מה רואים היום

בין 1947 ל-1956 נמצאו באחת-עשרה מערות כ-900 כתבי יד, שהועתקו בין המאה ה-3 לפנה"ס למאה ה-1 לספירה. בחורבה הסמוכה רואים בריכות מדורגות, חדר שבו נמצאו קסתות דיו ובית קברות; ייחוס המקום לאיסיים נותר ההשערה המקובלת ביותר, אבל הוא שנוי במחלוקת.

הדף המלא ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: קומראן נמצא ביהודה ושומרון (הגדה המערבית), בשטח C, על כביש 90: מגיעים אליו בכבישים הראשיים, אבל בדקו את תנאי הגישה לפני היציאה. אחר כך לכו לראות את המגילות בהיכל הספר בירושלים. **יהודה ושומרון, גישה פשוטה**

Deror_avi · CC BY-SA 3.0 · Wikimedia Commons

יריחו (תל א-סולטאן)

רחב, שופרות יהושע ומגדל אבן בן 10,000 שנה

מה מספר המקרא

רחב מסתירה את שני המרגלים של יהושע ומורידה אותם דרך החלון שלה, שבחומה. אחרי חציית הירדן, בני ישראל מקיפים את העיר עם הארון והשופרות, והחומה נופלת. מאוחר יותר אלישע מרפא את מי המעיין.

יהושע ב, א-כא; יהושע ו, א-כה; מלכים ב, יט-כב

מה רואים היום

תל א-סולטאן, שמיושב מאז האלף ה-10 לפנה"ס ונרשם ברשימת אונסק"ו ב-2023, מציג מגדל מהתקופה הנאוליתית (בסביבות 8000 לפנה"ס) וחומות מתקופת הברונזה. העיר המבוצרת הגדולה נחרבה בסביבות 1550 לפנה"ס לדעת רוב הארכיאולוגים: הקשר ליהושע נותר שנוי במחלוקת.

הדף המלא ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: יריחו נמצאת ביהודה ושומרון (הגדה המערבית), בשטח A שבניהול הרשות הפלסטינית: בדקו את תנאי הגישה לפני היציאה. בואו מוקדם: האתר נמצא יותר מ-250 מ' מתחת לפני הים.

יהודה ושומרון, יש לבדוק גישה

אילת לב ארי שלי (PikiWiki) - Wikimedia Commons · CC BY 2.5

קאסר אל-יהוד

על גדות הירדן, המקום המסורתי של טבילת ישו

מה מספר המקרא

ישו מגיע מהגליל כדי להיטבל בידי יוחנן בירדן, והרוח יורדת עליו "כיונה". המסורת ממקמת באותו מקום, מול יריחו, את חציית הנהר בידי העם בהנהגת יהושע ואת מעברם של אליהו ואלישע.

מתי ג, יג-יז; יהושע ג, יד-יז; מלכים ב ב, ו-יד

מה רואים היום

בצד המערבי של הנהר יורדות מדרגות אל מים שלעמים קרובות הם חומים ועכורים; מטרים ספורים ממול, האתר הירדני בית עניה שבעבר הירדן טוען גם הוא לטבילה. הבשורות אינן מצינות נקודה מדויקת. האתר, שנפתח מחדש למבקרים ב-2011, מקבל צליינים הנטבלים בגלימות לבנות.

נדאי לדעת: האתר נמצא ביהודה ושומרון (הגדה המערבית), בשטח C, ומגיעים אליו מכביש 90 בדרך שבשליטת הצבא: בדקו את תנאי הגישה לפני היציאה. עומס גדול בחג ההתגלות (אפיפניה) האורתודוקסי, בינואר. **יהודה ושומרון, גישה פשוטה**

הוסיפו למסלול שלכם ב-israbible.com ←

17

Deg777 · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

שילה (תל שילה)

מרכז הפולחן הגדול הראשון של ישראל, שבו התפללה חנה לבן

מה מספר המקרא

יהושע מקים בה את אוהל מועד ומחלק בה את הארץ בין השבטים האחרונים. חנה מתפללת בה לבן, ושמואל הנער גדל בה לצד עלי הכהן. הארון, שנלקח לקרב נגד הפלשתים, לא ישוב אליה לעולם.

יהושע יח, א-י; שמואל א א, ט-כח; שמואל א ג, א-י; שמואל א ד, א-יא

מה רואים היום

בתל נשמרו חומה מתקופת הברונזה התיכונה, מחסנים מראשית תקופת הברזל שנשרפו בסביבות אמצע המאה ה-11 לפנה"ס, וכנסיות ביזנטיות עם פסיפסים. הוצעו כמה מיקומים למשכן, ובהם הטרסה הצפונית שמודגשת במסלול הביקור, אבל אף אחד מהם לא הוכח.

נדאי לדעת: שילה נמצאת ביהודה ושומרון (הגדה המערבית), בשטח C, ומגיעים אליה בכביש 60, ציר ראשי: בדקו לפני היציאה את תנאי הגישה ואת שעות הפתיחה, שמשותנות בימי שישי ובערבי חג.

הדף המלא ב-israbible.com ←

יהודה ושומרון, גישה פשוטה

Dr. Avishai Teicher · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons

קיסריה

נמל הורדוס, שבו הטביל פטרוס את קורנליוס ושבו נכלא פאולוס

מה מספר המקרא

פיליפוס המבשר מתיישב בה. פטרוס מטביל בה את קורנליוס שר המאה ואת בני ביתו, הטבילה הראשונה של לא-יהודי לפי ספר מעשי השליחים. הורדוס אגריפס הראשון מת בה לפתע, ופאולוס מוחזק בה במאסר שנתיים, עד שהוא מערער לקיסר ומפליג לרומא.

מעשי השליחים י, א-מח; מעשי השליחים יב, יט-כג; מעשי השליחים כא, ח; מעשי השליחים כד, כז; מעשי השליחים כה, יא-יב

מה רואים היום

העיר, שייסד הורדוס בין 22 ל-10 לפנה"ס בקירוב, הפכה לבירת הנציבים הרומיים של יהודה. בגן הלאומי יש תיאטרון, ארמון, היפודרום, נמל וחומה צלבנית. ב-1961 נמצאה בו כתובת פילטוס, הכתובת היחידה מימיו שנושאת את שמו (המקור נמצא במוזיאון ישראל).

נדאי לדעת: הקדישו שעתיים עד שלוש, ואז המשיכו לאמת המים שעל החוף, מצפון לגן. אל תתבלבלו עם קיסריה של פיליפוס (בניאס), למרגלות החרמון.

הדף המלא ב-israbible.com ←

israeltourism from Israel · CC BY-SA 2.0 · Wikimedia Commons

ביקור: 1 שעה 30

תל מגידו (ארמגדון)

יותר מעשרים ערים זו על גבי זו, והארמגדון של ספר ההתגלות

מה מספר המקרא

מלך מגידו נמנה עם המלכים שהכה יהושע, אבל שבט מנשה אינו מצליח לגרש ממנה את הכנענים. שלמה מבצר את העיר, ואשירו מלך בנה מול פרעה נכה, וספר ההתגלות מזכיר את "ארמגדון", כנראה "הר מגידו".

יהושע יב, כא; שופטים א, כז; מלכים א ט, טו; מלכים ב כג, כט; התגלות טז, טז

מה רואים היום

התל, שהוכרז אתר מורשת עולמית של אונסק"ו ב-2005, מציג מזבח עגול כנעני גדול מהאלף ה-3 לפנה"ס, שער שישה תאים שיוחס זמן רב לשלמה וכיום מתוארך בדרך כלל למאה ה-8, "אורוות" גדולות ומפעל מים מימי מלכי ישראל.

הדף המלא ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: הקדישו שעה וחצי עד שעתיים; מפעל המים (187 מדרגות בירידה) יוצא אל מחוץ לאתר, אז תכננו את הדרך חזרה. בואו באביב, כשעמק יזרעאל פורח.

Zairon · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

ביקור: 2 שעה

נצרת

כפר הבשורה וילדותו של ישו, בלב הגליל

מה מספר המקרא

המלאך גבריאל נשלח בה אל מרים, המאורסת ליוסף. ישו גדל בה, ומכאן כינויו "ישו מנצרת". כשהוא חוזר וקורא מספר ישעיהו בבית הכנסת, הוא מקומם את הקהל, שמבקש להשליך אותו מראש הגבעה.

לוקס א, כו-לח; לוקס ב, לט-נב; לוקס ד, טז-ל

מה רואים היום

בזיליקת הבשורה (1969) מקיפה מערה שזוכה להערצה מאז העת העתיקה; גבוה יותר, הכנסייה האורתודוקסית על שם גבריאל הקדוש שומרת על המעיין. החפירות חשפו כפר צנוע מהמאה ה-1, עם בתים שנשענים על הסלע; אף אחד מהם אינו מזוהה בוודאות כביתה של משפחת ישו.

הדף המלא ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: סיירו ברגל בבזיליקה, בשוק ובכנסיית גבריאל הקדוש, עם כתפיים וברכיים מכוסות, והחננו מחוץ לעיר העתיקה. "כפר נצרת", שחזור של כפר מהמאה ה-1, משלים יפה את היום.

Mboesch · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

הר תבור

ההר של דבורה, ולפי המסורת גם הר ההשתנות

מה מספר המקרא

דבורה הנביאה שולחת את ברק לאסוף עשרת אלפים איש בהר תבור, וממנו הוא יורד ומנצח את צבא סיסרא. הבשורות מספרות על השתנות ישו לעיני פטרוס, יעקב ויוחנן "על הר גבוה", בלי לנקוב בשמו בשום מקום.

שופטים ד, ו-טו; מתי יז, א-ח; מרקוס ט, ב-ח; לוקס ט, כח-לו

מה רואים היום

הכיפה המבודדת הזאת, בגובה של כמעט 600 מ', שולטת על עמק יזרעאל. זיהויה עם הר ההשתנות הוא מסורת עתיקה, ויש קוראים שמעדיפים את הר החרמון. בפסגה ניצבת הבזיליקה הפרנציסקנית של ההשתנות, שהושלמה ב-1924 בידי אנטוניו ברלוצי, לצד מנזר יווני-אורתודוקסי.

הוסיפו למסלול שלכם ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: הקטע האחרון של הכביש, צר ומפותל, אינו מתאים לאוטובוסים גדולים: בדרך כלל ממשיכים במיניבוס או במונית. עלו ביום בהיר בשביל התצפית על הגליל.

Wikimedia Commons · נחלת הכלל · Berthold Werner

כפר נחום

"עירו": בית פטרוס ובית כנסת לבן על שפת הכנרת

מה מספר המקרא

ישו עוזב את נצרת ומתיישב בכפר נחום, על שפת האגם. הוא מלמד בבית הכנסת שלה, מרפא את חמותו של פטרוס ומשותק שהורד דרך הגג של בית מלא אנשים; מתי מכנה אותה לבסוף "עירו".

מתי ד, יג; מרקוס א, כא-לא; מרקוס ב, א-יב; מתי ט, א

מה רואים היום

בית הכנסת מאבן גיר לבנה, מסוף המאה ה-4 או מהמאה ה-5, יושב על יסודות בזלת שייתכן שהם מהמאה ה-1. בסמוך, בית דייגים שזכה להערכה מוקדם מאוד כביתו של פטרוס נראה מבעד לרצפת הזכוכית של כנסיית זיכרון מ-1990. את החלק היווני-אורתודוקסי מזהים לפי הכיפות הוורודות.

הדף המלא ב-israbible.com ←

נדאי לדעת: בואו עם הפתיחה, כי הקיץ חם מאוד על שפת הכנרת, בלבוש שמכסה כתפיים וברכיים. טבחה והר האושר נמצאים במרחק דקות ספורות: בוקר אחד מספיק לשלושתם.

Wikimedia Commons · נחלת הכלל · Berthold Werner

טבחה

ביקור: 45 דק'

פסיפס הלחמים והדגים, והחוף שבו הפקיד ישו את צאנו בידי פטרוס

מה מספר המקרא

ישו מאכיל כחמשת אלפים איש בחמישה לחמים ושני דגים; הבשורות אינן נוקבות בשם המקום, והמסורת קובעת אותו כאן. אחרי תחייתו הוא נגלה לתלמידים על שפת האגם, ושלוש פעמים מבקש מפטרוס: "רעה את צאני".

מתי יד, יג-כא; מרקוס ו, ל-מד; יוחנן כא, א-יז

מה רואים היום

כנסיית ריבוי הלחם והדגים, שנבנתה מחדש ב-1982 לפי תוכנית של בזיליקה ביזנטית, שומרת על פסיפס מפורסם מהמאה ה-5: סל לחמים בין שני דגים. בסמוך, על שפת המים, הקפלה הפרנציסקנית של ראשוניות פטרוס (1933) מכסה על הסלע המכונה מנסה כריסטי, "שולחן ישו".

נדאי לדעת: שתי הכנסיות במרחק דקות הליכה זו מזו, על הכביש מטבריה לכפר נחום; לבוש צנוע ושקט בזמן המיסות.

הוסיפו למסלול שלכם ב-israbible.com ←

Fallaner · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

הר האושר

ביקור: 45 דק'

הגבעה שבה ממקמת המסורת את הדרשה על ההר, מול הכנרת

מה מספר המקרא

כשהוא רואה את ההמון, ישו עולה על ההר ומלמד את תלמידיו: דברי האושר ("אשרי עניי הרוח..."), תפילת "אבינו שבשמים" וכלל הזהב. לוקס מביא גרסה קצרה יותר, שנאמרה אחרי שירד מן ההר עם שנים-עשר השליחים.

מתי א, א-יב; מתי ו, ט-יג; מתי ז, יב; לוקס ו, יז-מט

מה רואים היום

הבשורות אינן מציירות את המקום המדויק: הגבעה הזאת, מעל טבחה, היא זו שבחרה המסורת. הכנסייה המתומנת, צלע לכל אחד משמונת דברי האושר, נבנתה ב-1938 בידי אנטוניו ברלוצי. מהגנים ומהמרפסת המקורה שלה נשקפת אחת התצפיות היפות ביותר על הכנרת.

נדאי לדעת: הקדישו זמן לקריאת מתי ה בגנים, שקטים יותר לקראת ערב; נדרש לבוש צנוע. שלבו עם טבחה וכפר נחום הסמוכות.

הוסיפו למסלול שלכם ב-israbible.com ←

Mboesch · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons

תל דן

שער בן כמעט 4,000 שנה, המזבח של ירבעם ומקורות הירדן

מה מספר המקרא

אברהם רודף "עד דן" אחרי המלכים ששבו את לוט בן אחיו; העיר נקראה אז ליש. אחרי פילוג הממלכה, ירבעם מציב בה אחד משני עגלי הזהב שלו. הביטוי "מדן ועד באר שבע" מציין את ישראל כולה.

בראשית יד, יד; שופטים יח, כט; מלכים א יב, כח-ל; שופטים כ, א

מה רואים היום

בשמורה שזורמים בה מעיינות הדן, התל שומר את השער המכונה "שער אברהם", מלבני בוץ (בסביבות 1750 לפנה"ס), את המתחם המקודש של ירבעם ואת השער הישראלי, שלידו נמצאה הכתובת המזכירה את "בית דוד". שום ראיה אינה קושרת את אברהם לשער עצמו.

נדאי לדעת: לכו בשבילים המוצלים לאורך המים, נעימים גם בקיץ, והקדישו שעה עד שעתיים. האתר נמצא באזור גבול: בדקו את הנחיות הביטחון ואם הוא פתוח באותו יום.

הדף המלא ב-israbible.com ←

מרשימה לטיול אמיתי

בחרו מספר ימים ותחומי עניין: "בניית סיוור" בונה תוכנית יום אחר יום, עם זמני נסיעה ומקומות לינה. בחינם.

בניית סיוור ←

בחרתם את האתרים שלא תוותרו עליהם? באתר israbible.com, הכלי החינמי "בניית סיוור" מחבר את האתרים האלה למסלול יום אחר יום, עם זמני הביקור והאזורים. תמצאו שם גם את הדף המלא של כל אתר, שמתעדכן בהתאם לחפירות. וכדי לטייל בתמונות בין ביקור לביקור, עקבו אחרי IsraBible באינסטגרם: isra.bible@. טיול מהנה בעקבות המקרא!

אתרים מקראיים

israbible.com/he/sites

עקבו אחרי IsraBible

Instagram: [@isra.bible](https://www.instagram.com/isra.bible)
israbible.com

שעות פתיחה, מחירים ותנאי גישה משתנים לעתים קרובות: בדקו אותם לפני כל ביקור. יהודה ושומרון: בדקו את ההנחיות הרשמיות לפני היציאה.

קרדיטים לתמונות

14. Dr. Avishai Teicher · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons — File:PikiWiki_Israel_28412_Vadi_Qumran_and_Qumran_caves.JPG (CC BY 2.5)
15. Deror_avi · CC BY-SA 3.0 · Wikimedia Commons — File:Jericho_Neolithic_Tower_P1190751.JPG (CC BY-SA 3.0)
16. אילת לב ארי שלי (PikiWiki) · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons — File:PikiWiki_Israel_30075_-_Qasr_el_Yahud_baptism_site_2013-01.jpg
17. Deg777 · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — [File:Givatai-Lot Excavations in the City of David in Jerusalem Old City \(28307821157\).jpg](File:Givatai-Lot Excavations in the City of David in Jerusalem Old City (28307821157).jpg) (CC BY-SA 4.0)
18. Dr. Avishai Teicher · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons — File:PikiWiki_Israel_27925_Aqueduct_in_Caesarea_Beach.JPG (CC BY 2.5)
19. israeltourism from Israel · CC BY-SA 2.0 · Wikimedia Commons — [File:AERIAL_VIEW_OF_TEL_MEGIDDO_\(7723470910\).jpg](File:AERIAL_VIEW_OF_TEL_MEGIDDO_(7723470910).jpg) (CC BY-SA 2.0)
20. Zairon · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — File:Nazareth_Verkündigungskirche_2.JPG (CC BY-SA 4.0)
21. Mboesch · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — <File:Tabor-basilica-der-verklaerung-a.JPG> (CC BY-SA 4.0)
22. Berthold Werner · נחלת הכלל · Wikimedia Commons — File:Kafarnaum_BW_20.jpg
23. Berthold Werner · נחלת הכלל · Wikimedia Commons — File:Brotvermehrungskirche_BW_4.JPG
24. Fallaner · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — File:016_P0328_Mount_of_Beatitudes_Church_of_the_Beatitudes_Tabgha.jpg (CC BY-SA 4.0)
25. Mboesch · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — <File:Tel-dan-kanaanite-gate-a.JPG> (CC BY-SA 4.0)
1. Godot13 · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — [File:Aerial_view_of_Masada_\(Israel\)_02.jpg](File:Aerial_view_of_Masada_(Israel)_02.jpg) (CC BY-SA 4.0)
2. Berthold Werner · נחלת הכלל · Wikimedia Commons — File:Jerusalem_Dome_of_the_rock_BW_14.JPG
3. Godot13 · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — [File:Westen_\(Wailing\)_Wall,_Jerusalem,_2007.jpg](File:Westen_(Wailing)_Wall,_Jerusalem,_2007.jpg) (CC BY-SA 4.0)
4. Gary Todd from Xinzhen, China · CC0 · Wikimedia Commons — File:Shrine_of_the_Book_20180705.jpg (CC0)
5. Berthold Werner · CC BY-SA 3.0 · Wikimedia Commons — File:Jerusalem_Holy_Sepulchre_BW_19.JPG (CC BY-SA 3.0)
6. Bukvoed · CC BY 4.0 · Wikimedia Commons — <File:Jerusalem-Mount-of-Olives-KTM-1146.jpg> (CC BY 4.0)
7. Oshra Dayan (PikiWiki) · CC BY 2.5 · Wikimedia Commons — File:PikiWiki_Israel_73783_mount_zion_jerusalem.jpg (CC BY 2.5)
8. Suicasmo · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — File:Shrine_of_the_Book_20180705.jpg (CC BY-SA 4.0)
9. Rundvald · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — <File:Bethlehem-BW-10.jpg> (CC BY-SA 4.0)
10. eman · נחלת הכלל · Wikimedia Commons — File:Cave_of_the_Patriarchs_Hebron_2007.jpg
11. Maor X · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — File:Emek_HaEl viewed from Tel_Azeka_-Spring_2013.jpg (CC BY-SA 4.0)
12. Mboesch · CC BY-SA 4.0 · Wikimedia Commons — <File:Tel-beer-sheva-uebersicht.JPG> (CC BY-SA 4.0)
13. Mary Madigan from Highland Park, NJ and Santa Fe, NM, USA · CC BY 2.0 · Wikimedia Commons — [File:Ein_Gedi,_Waterfall_\(531470220\).jpg](File:Ein_Gedi,_Waterfall_(531470220).jpg) (CC BY 2.0)